Békés két pusztulása és megülése

1.

Békés város és térsége gyakorlatilag épségben átvészelte a török hódítást, a város viszontagságai valójában csak a visszahódító háború megindulásával kezdődtek el. Buda felszabadításakor hatalmas teher nehezedett a lakosság vállára, s ez elsősorban a katonaság eltartásában nyilvánult meg.

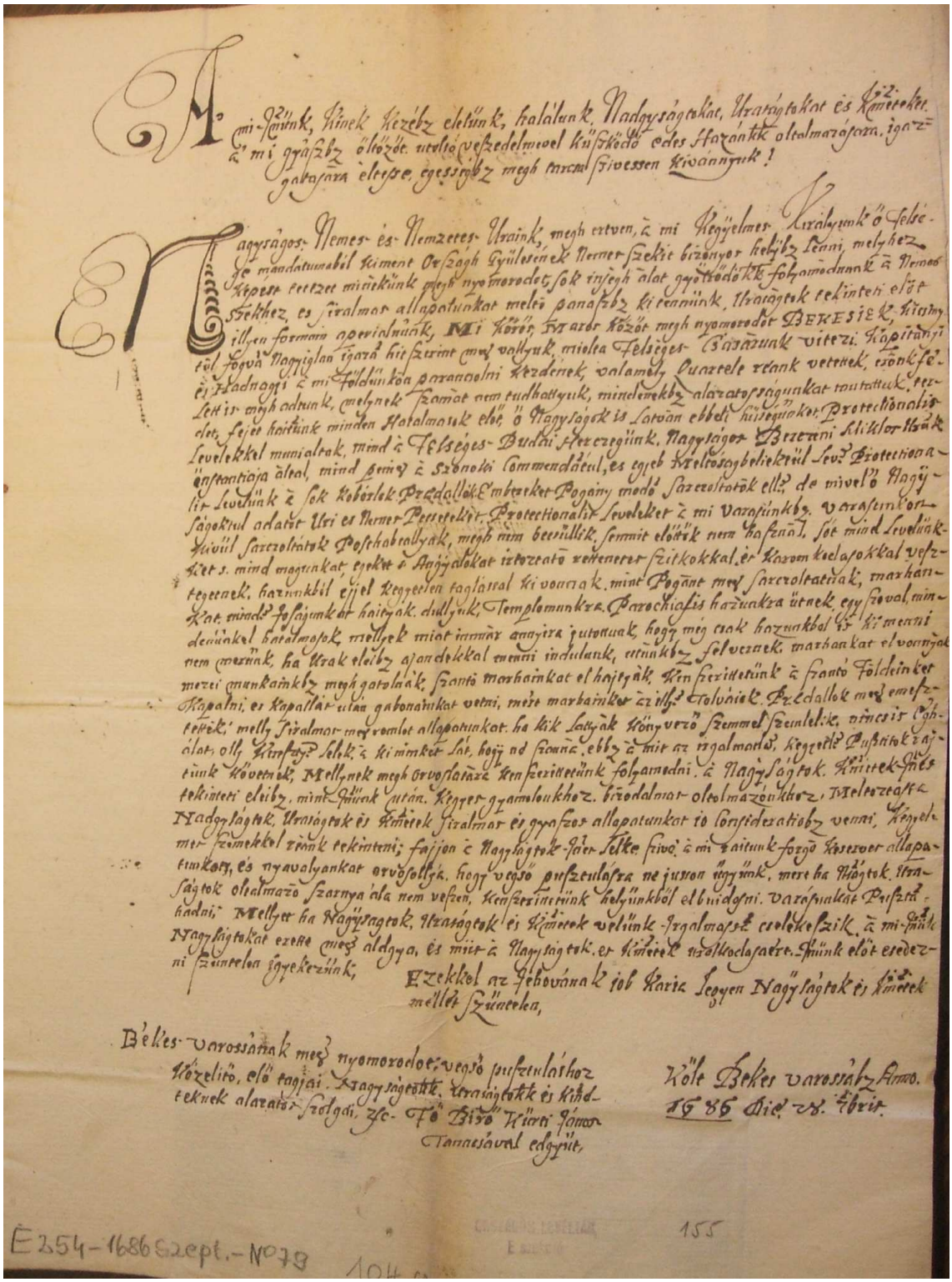

A „Körös, Maros között megnyomorodott BÉKÉSIEK, kicsinytől fogva nagyiglan” 1686. szeptember 28-án a következőképpen panaszkodnak a Szepesi Kamarának az őket pusztító és sarcoló császári katonaságra:

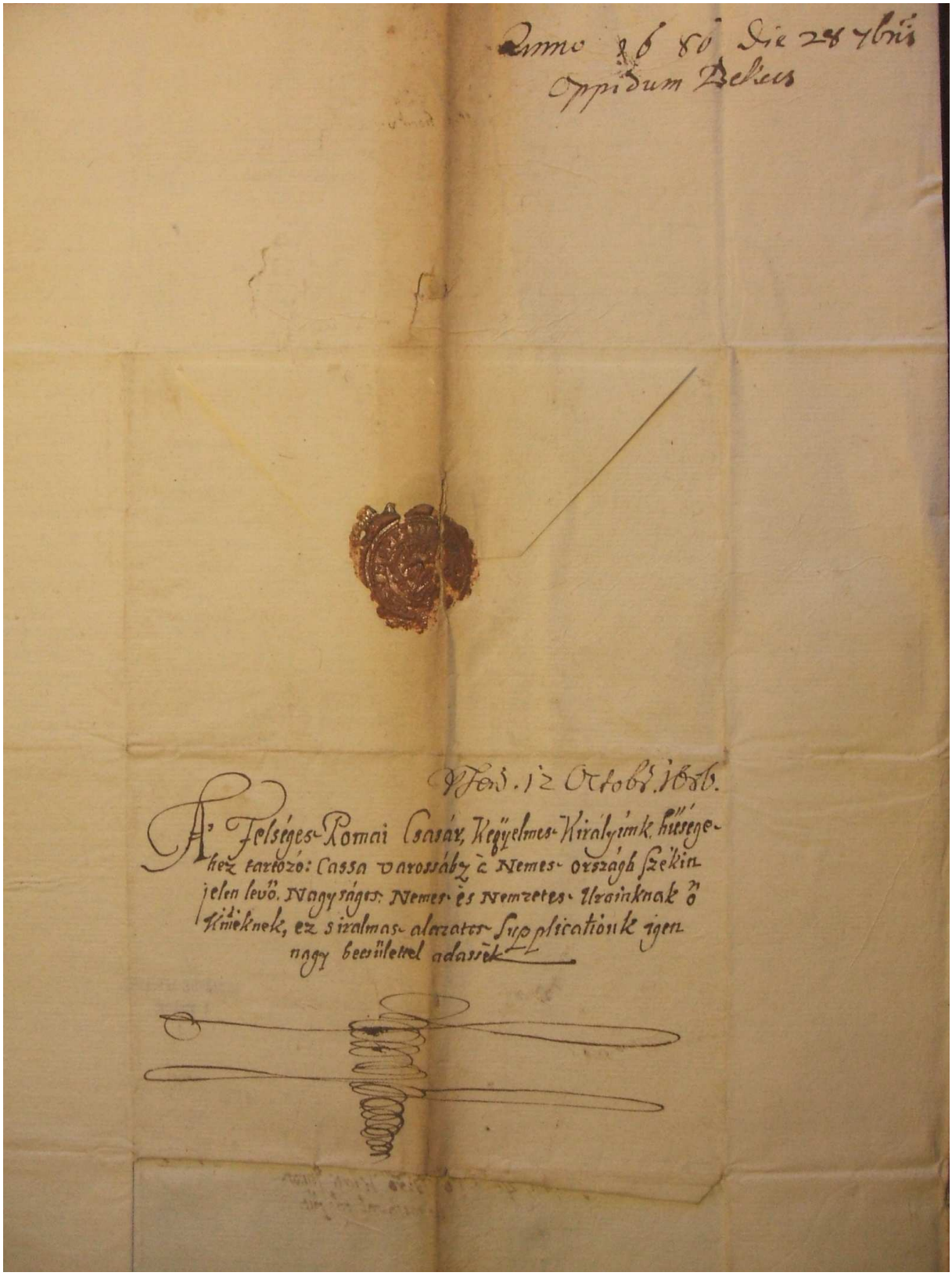
Anno 1686 Die 28 7bris
Oppidum Bekes

Vfeld. 12 Octobr. 1686.

A Felséges Romai Csasár, Kegyelmes Királyunk hűsége-
hez tartozó: Cassa varossábz a Nemes Országh székin
jelen levő. Nagyságos Nemes és Nemzetes Urainknak ő
Kiéknek, ez siralmas alazatos Supplicationk igen
nagy beesülettel adassék

„egeket s angyalokat irtóztató rettenetes szitkokkal és káromkodásokkal vesztegetnek, házunkból éjjel kegyetlen taglással kivonnak, mint Pogánt megsarcoltatnak, marhánkat, minde*n* jóságunkat hajtják, dúlják, templomunkra, parochialis házunkra ütnek, egy szóval, mindenünkkel hatalmasok, melyek miatt immár annyira jutottunk, hogy még csak házunkból is kimenni nem merünk, ha Urak eleiben ajándékkal menni indulunk, utunkban felvernek, marhánkat elvonják, mezei munkáinkban meggátolnak, szántó marháinkat elhajtják.”

Tekintetes Nemes Kamara

Az Urjnnek jo voltábul Kgtmes Urk eö Felséghe fegyvere
Szerencheben és gyözedelmessen elö menven sok inséghünk és
alásfelgáro kobortók miat ezen Bolbogtalan és fel for-
dult üdökben bujdosásink után haza szallani le telepedni,
és Nghtok Kgtmetek Bárnyay alat megh maradni akarván,
ezen kis Supplikationk által alázátosson kérjük
Nghtokat s Kgtmeteket, hogy tekintven a mi Regenyte-
ghünket igye fogyot allapatunkot és Puzta mi voltun-
kot, legh elöszöris Méltoztassék bizonyos Erztendiökigh
bár csak tizigh Censusokbol Dezmakbul Arendakbul és
más hásonto mipositiokbul bennünket kegyessen immuni-
talni és Rabadcsághot adni, hogy Nghtok s Kgtmetek
gratiaja által megh Epülven és gyarapodván mindén
Rolghállattyokra alkalmatossábbak lehessünk és megh
maradhassunk, Melly ebbeli Nghtok s Kgtmetek gratia-
jat mindén üdö béli Rolghálattunkal megh halalni igye-
kezünk.

Nghtok s Kgtmetek

Alázatos segyügyü Jobbagy

Tisza Kürtiek
Mezö Tur Varosiak és
Dekis Varosiak Lakoj.

OKSZÁCOS LEVÉLTÁR
E szekció

E 254 - 1686 okt. - N° 32 104. cs.

Ha ezt nem orvosolják, „kénszeríttetünk helyünkből elbujdosni, várasunkat pusztán hadni”.

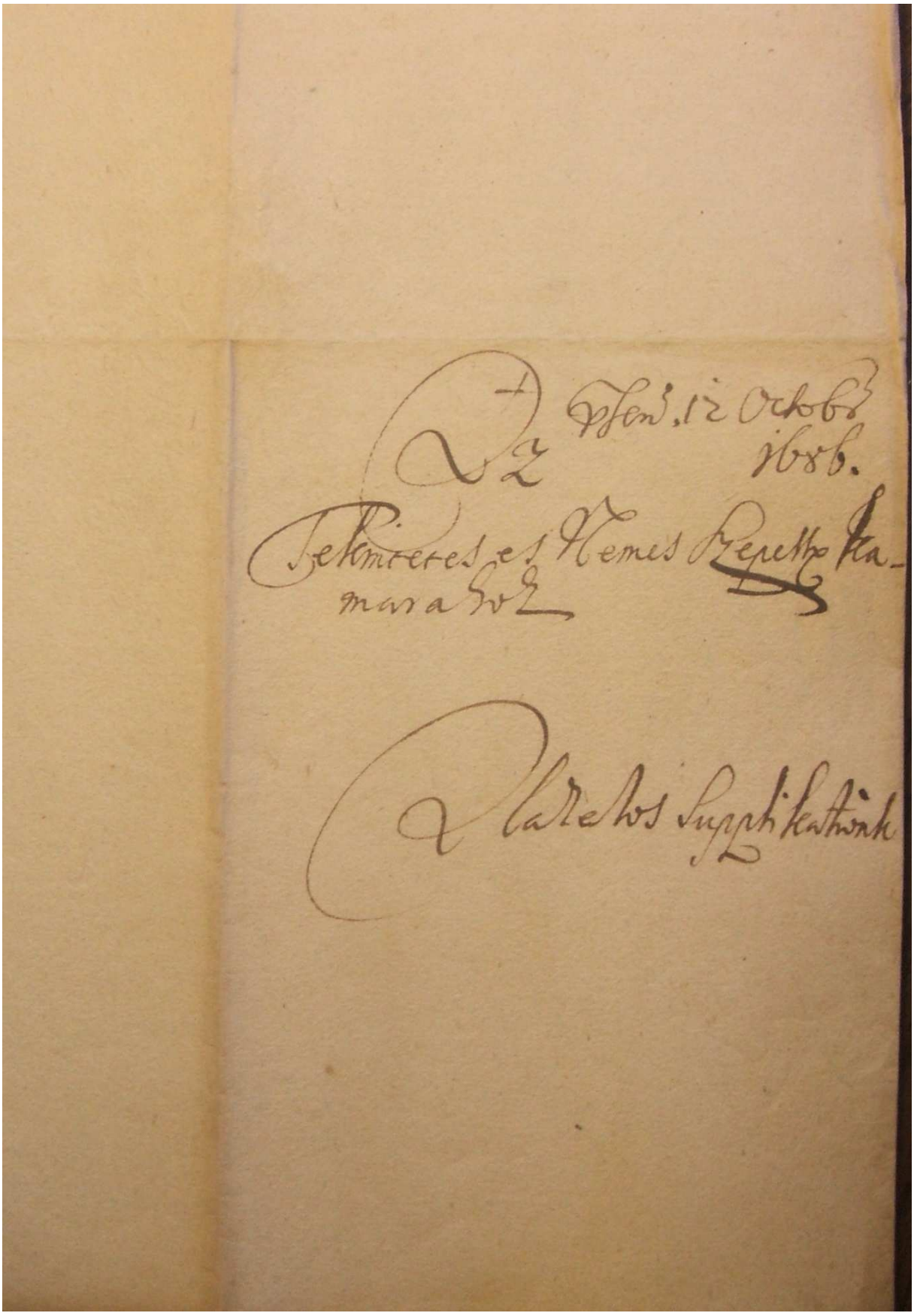

2.

1691 elején a tatárok végigpusztították a Tiszántúlt, ekkor, átmenetileg városunk is elnéptelenedett. A békésiek, hazatérésük után, március 28-án így írták meg szenvedéseiket a Szepesi Kamarának:

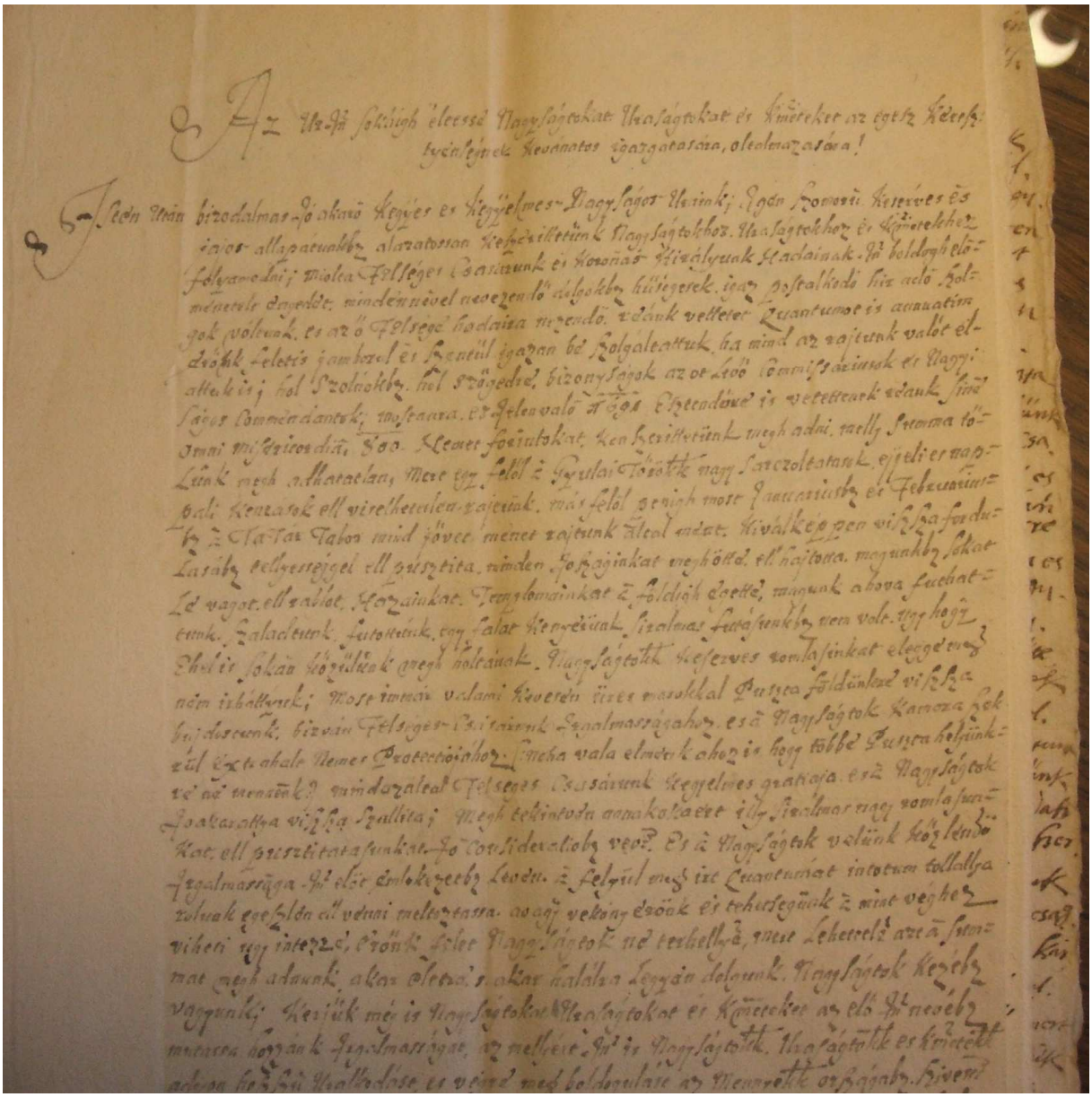

„most januariusban és februariusban a' Tatár Tábor mind jövet, menet rajtunk által ment. Kiváltképpen visszafordulásában teljességgel elpusztíta, minden jószáginkat megötte, elhajtotta, magunkban sokat levágott, elrablott. Házainkat, templomainkat a' földig égette, magunk ahová futhattunk, szaladtunk, futottunk, egy falat kenyerünk, siralmas futásunkban nem volt. Úgy hogy éhel is sokan közülünk megholtanak. […] Most immár valami kevesen üres marokkal puszta földünkre vissza bujdostunk …

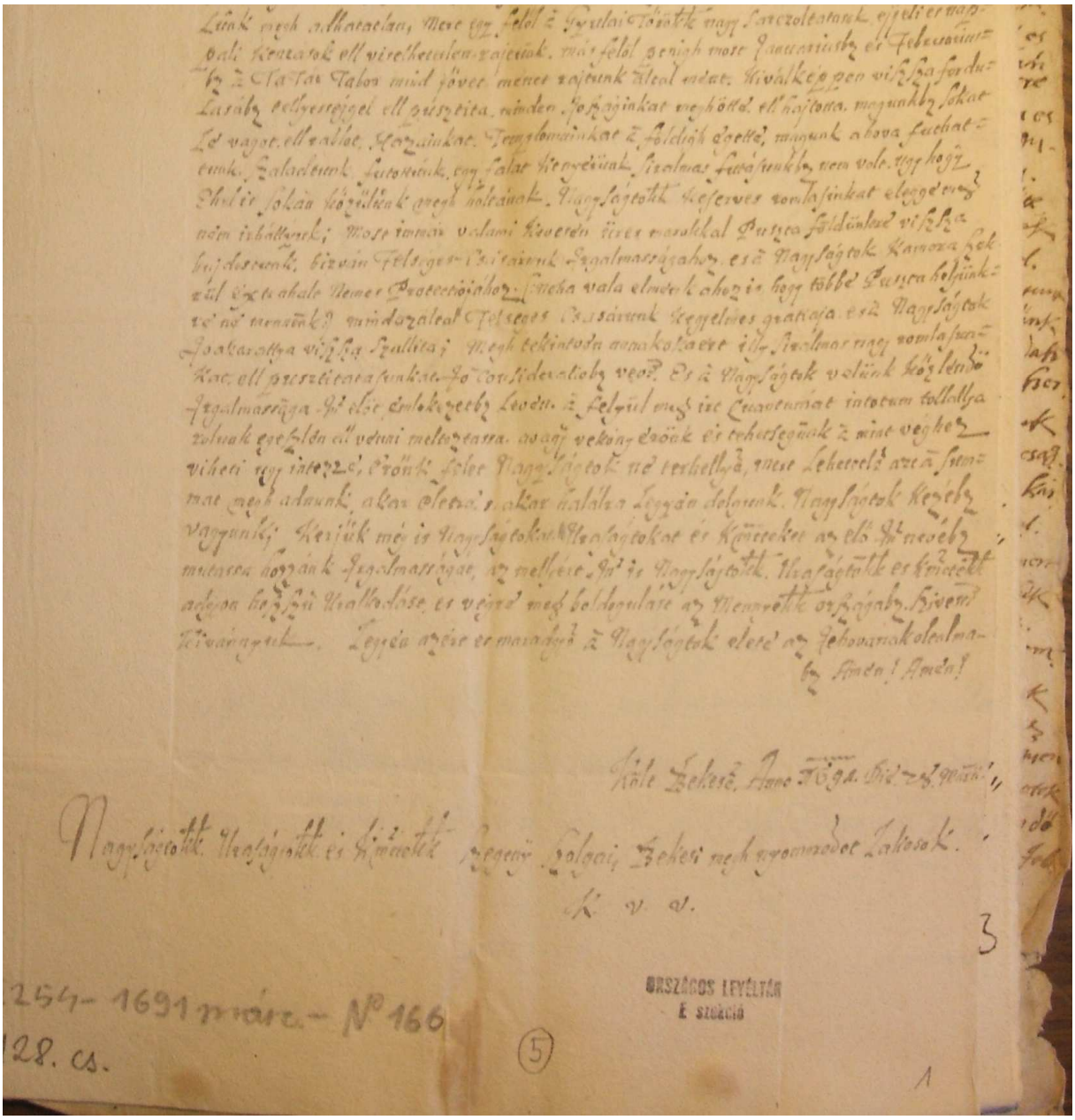

3.

A tatárok kegyetlenkedései után ugyan viszonylag gyorsan magához tért a város, ám alig egy-két éven belül a Gyula várát ostrom alá vonó keresztény sereg miatt már az egész tértségnek menekülnie kellett, s a bujdosás immár évekig tartott, s az elmenekült lakosság visszaszállingózása gyakorlatilag csak a vár elfoglalását (1695. január 24.) követő években kezdődött meg.

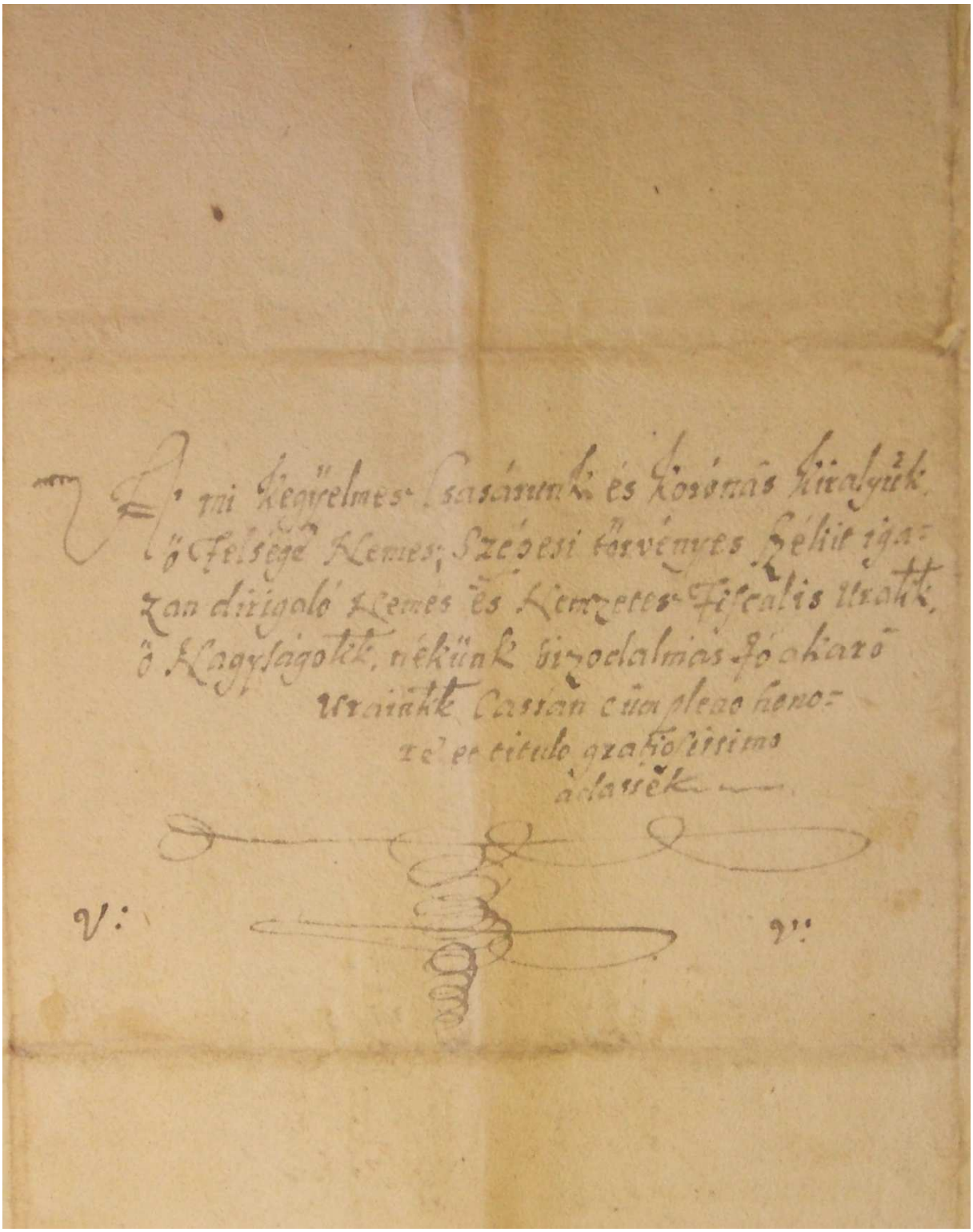

A Rákóczi-szabadságharc

A függetlenségi harc kitörése Békés térségét is gyorsan magával ragadta. 1703 augusztusában a kurucok békésiek által kérték a gyulai vár feladását. Egyik követük a békési Kovács János volt, aki tizennégy heti kemény fogságot kapott küldetéséért.

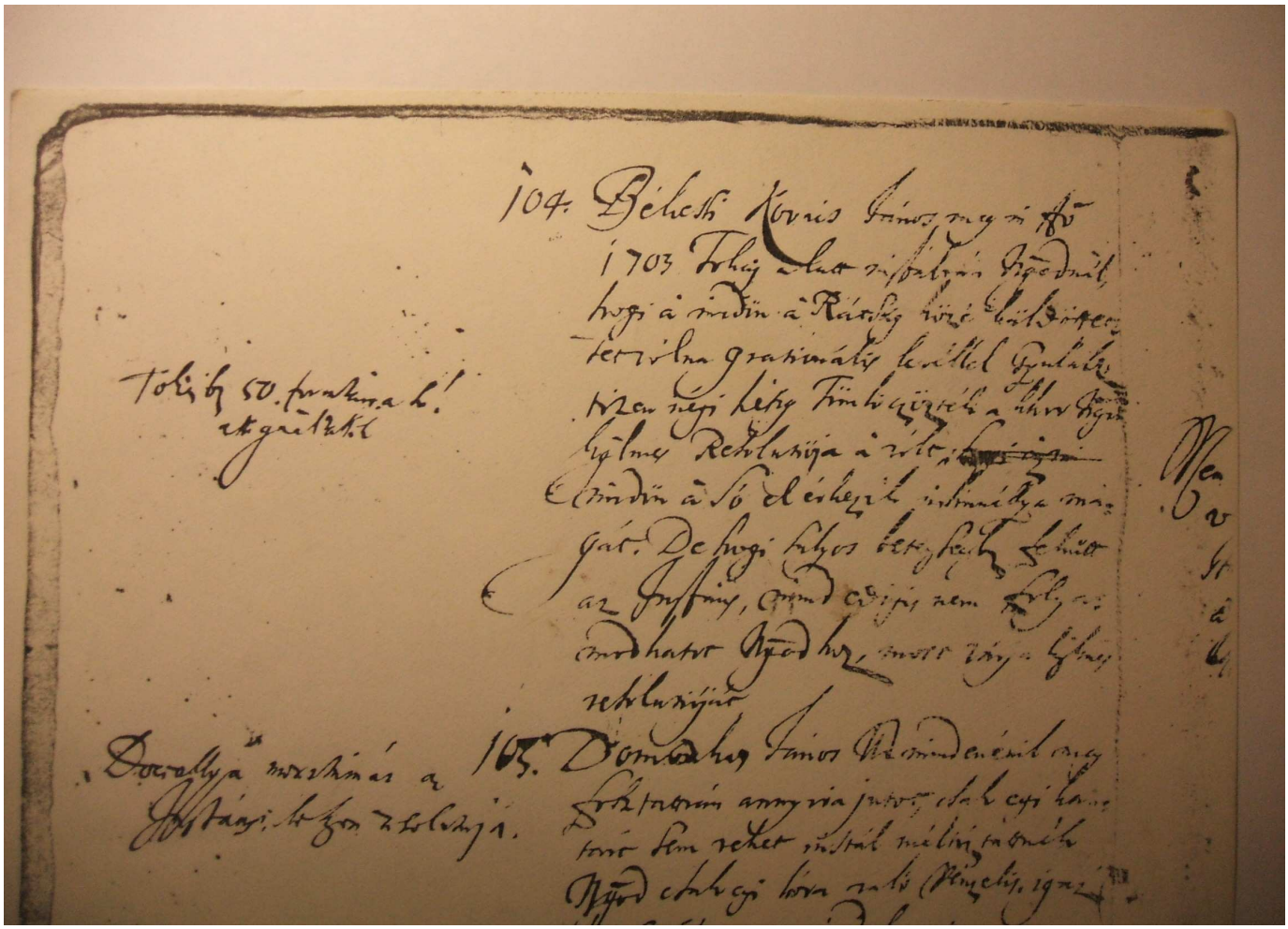

A rác határőrök és a környező császári erődítmények helyőrségei folyamatosan zaklatták a térséget, súlyos csapásokat mérve a lakosságra. Ezért II. Rákóczi Ferenc 1703. október 28-án, tokaji táborából elrendelte, hogy Békés és térsége költözzön a biztonságosabbnak hitt Karcag vidékére. Ezt követően a város jó hét éven keresztül üresen állt, de stratégiai helyzeténél fogva folyamatos volt a magyar jelenlét, Károlyi Sándor generális 1704 – 1707 között számos alkalommal táborozott Békésen, ahol ideiglenes őrállomást, élelmiszerraktárait is felállítottak.

Az elmenekült békésiek közül sokan beálltak Rákóczi hadseregébe, forrásaink mintegy 30 békési katona nevét is megőrizték. Közülük többen tiszti rangot kaptak, Pikó Demeter ezredes, Békési István és Szűcs Mihály főhadnagyok, Forró András vicehadnagy és Méhes István zászlótartó volt. Szűcs Mihály főhadnagy és egy Szűcs István nevű közkatona emellett a tiszántúli kuruc hadsereg híres portyázói, kalauzai voltak.

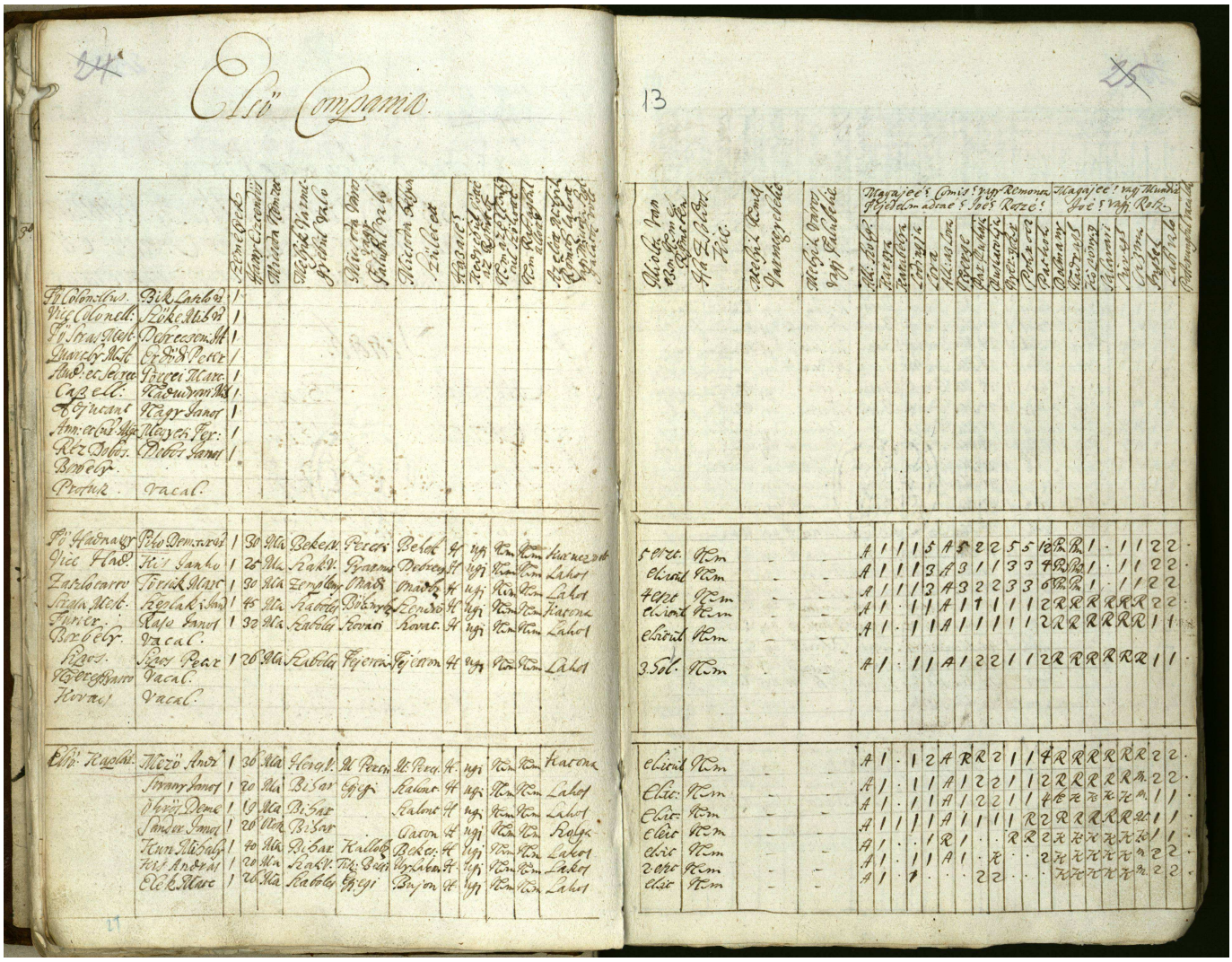

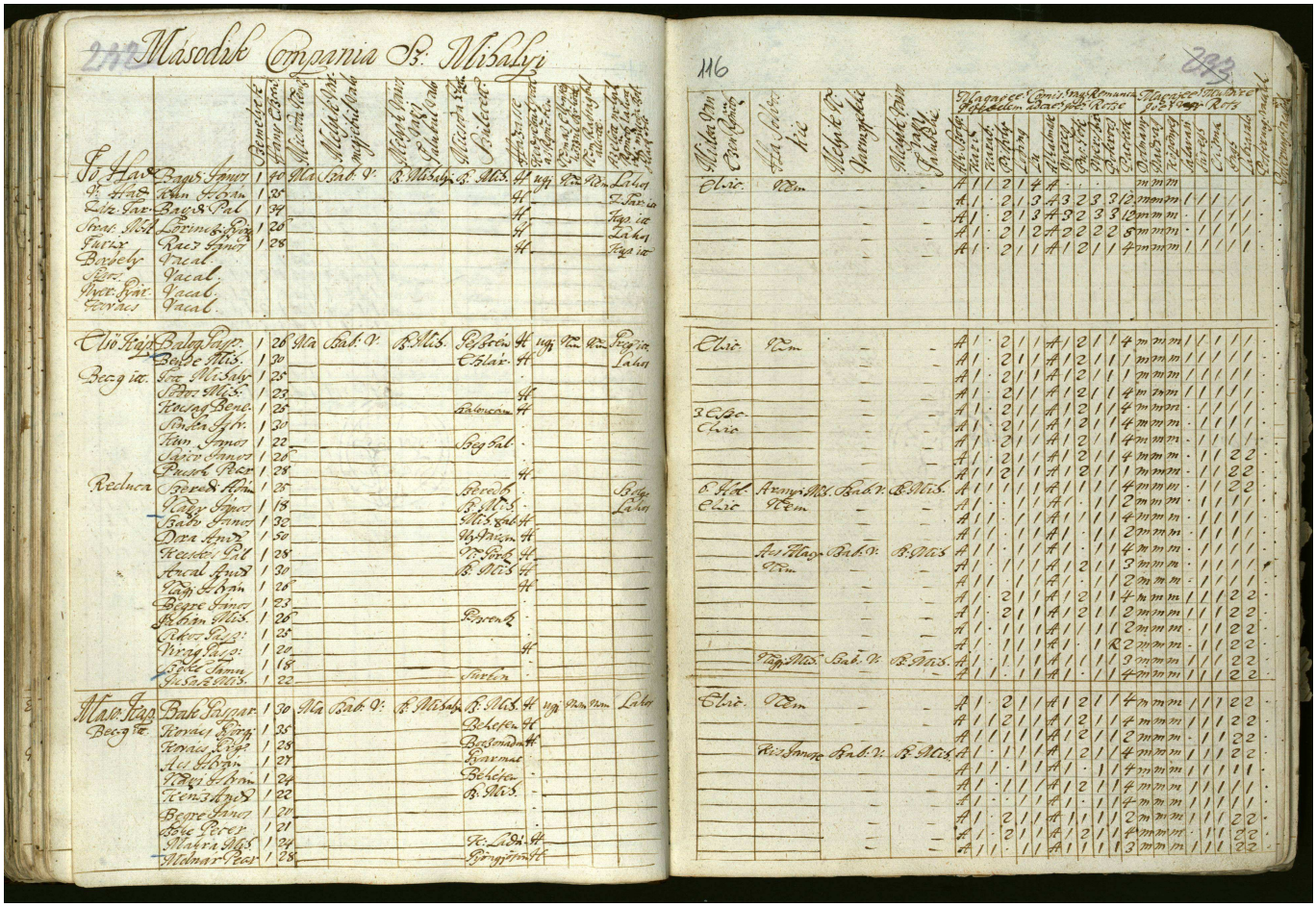

		Remelyek	Hány Eszt.	Miszta Vonn	Melyik Var. megjelenik	Melyik Varos vagy Falubul Vale	Miszta Szolt Bülecek	Hadasse	Kedvezet Szolt a Szemelyek	Vonnak Elhagyva	Vonnak Kaszaghul	Kelet Szolt Kapitulatio	Hadasse Szolt Kapitulatio
Jó Had.	Bagdi János	1	40	Ma	Szab. V.	B. Mihály	B. Mih.	H	ugy	Nem	Nem	Lahos	
V. Had.	Kun István	1	35					H				Z. Tar. itt	
Zász. Tar.	Bagdi Pál	1	34					H				Kap. itt	
Strat. Mik.	Lőrincz György	1	26					H				Lahos	
Furix	Racz János	1	28					H				Kap. itt	
Borbely	Vacal.												
Sipos	Vacal.												
Nyer. Gyár.	Vacal.												
Kovacs	Vacal.												
Első Kap.	Balog Pasz.	1	26	Ma	Szab. V.	B. Mih.	Pesztén	H	ugy	Nem	Nem	Preg. itt	
	Beude Mih.	1	30				Eszlár	H				Lahos	
Becz. itt.	Tott Mihály	1	25										
	Sodos Mih.	1	23					H					
	Kocsag Bene.	1	25				Kalonczán	H					
	Sinka Istv.	1	30										
	Kun János	1	22				Szeghal						
	Sajcz János	1	26										
	Pusch Pecz	1	28					H					
Reduca	Szeredi Adám	1	25				Szeredbi					Szolg.	
	Nagy János	1	18				B. Mih.					Lahos	
	Szabo János	1	32				Mih. Sab.	H					
	Dora Andr.	1	50				Ny. Varsa	H					
	Kecskés Pál	1	28				N. Gorb.	H					
	Ancal Andr.	1	30				B. Mih.	H					
	Nagy István	1	26					H					
	Begre János	1	23										
	Jabián Mih.	1	26				Pesztén						
	Sikos Pasz.	1	25										
	Virág Pasz.	1	20					H					
	Bobe Tamu	1	18										
	Juhász Mih.	1	22				Surlon						
Masó. Kap.	Bak Pasz.	1	30	Ma	Szab. V.	B. Mihály	B. Mih.	H	ugy	Nem	Nem	Lahos	
Becz. itt.	Kovacs György	1	35				Bekesen	H					
	Kovacs Pecz	1	28				Borzonadon	H					
	Acs Istvan	1	27				Gyarmat						
	Nagy István	1	24				Bekesen						
	Kenz Andr.	1	22				B. Mih.						
	Begre János	1	20										
	Bobe Pecer	1	21										
	Mahra Mih.	1	24				K. Ladá	H					
	Molnár Pecz	1	28				Gyöngyösön	H					

		Miszta Vonn Eszt. Kapitulatio	Hadasse Szolt Kapitulatio	Melyik Varos Varmegyebe	Melyik Varos vagy Falubul Vale	Magyarer Comis. vagy Remunia Pesztelem adtac. Rotze											Magyarer Mindre Rotz								
						Alt. Szolg.	Karab.	Karab.	Pistoly	Lovag	Lu	Alamat	Nyerg	Pasz.	Pasz.	Pasz.	Pasz.	Dalmas	Dadrag	Kiszony	Salaras	Surlog	Lovas	Lovas	Lovas	Pasz. Vacalok
Elsö.	Nem					A	1	1	2	1	4	A						m	m	m						
						A	1		2	1	3	A	3	2	3	3	12	m	m	m	1	1	1	1	1	
						A	1		2	1	3	A	3	2	3	3	12	m	m	m		1	1	1	1	
						A	1		2	1	2	A	2	2	2	2	8	m	m	m		1	1	1	1	
						A	1		2	1	1	A	1	2	1	1	4	m	m	m	1	1	1	1	1	
Elsö.	Nem					A	1		2	1	1	A	1	2	1	1	4	m	m	m	1	1	1	1	1	
						A	1		2	1	1	A	1	2	1	1	1	m	m	m	1	1	1	1	1	
						A	1		2	1	1	A	1	2	1	1	1	m	m	m	1	1	1	1	1	
						A	1		2	1	1	A	1	2	1	1	4	m	m	m	1	1	1	1	1	
3 Esz.						A	1		2	1	1	A	1	2	1	1	4	m	m	m		1	1	1	1	
Elsö.						A	1		2	1	1	A	1	2	1	1	4	m	m	m		1	1	1	1	
						A	1		2	1	1	A	1	2	1	1	4	m	m	m		1	1	2	2	
						A	1	1	2	1	1	A	1	2	1	1	1	m	m	m		1	1	2	2	
6. Hol.	Aranyi Mih.			Szab. V.	B. Mih.	A	1	1	1	1	1	A	1	1	1	1	4	m	m	m		1	1	2	2	
Elsö.	Nem					A	1		1	1	1	A	1		1	1	2	m	m	m		1	1	1	1	
						A	1		1	1	1	A	1	1	1	1	4	m	m	m		1	1	1	1	
						A	1		1	1	1	A	1		1	1	2	m	m	m		1	1	1	1	
	Acs Hlacy			Szab. V.	B. Mih.	A	1		1	1	1	A	1		1	1	4	m	m	m		1	1	1	1	
	Nem					A	1		1	1	1	A	1	2	1	1	3	m	m	m		1	1	1	1	
						A	1		1	1	1	A	1		1	1	2	m	m	m		1	1	1	1	
						A	1		2	1	1	A	1	2	1	1	4	m	m	m	1	1	1	2	2	
						A	1		2	1	1	A	1	2	1	1	2	m	m	m	1	1	1	2	2	
						A	1		1	1	1	A	1		1	1	2	m	m	m		1	1	2	2	
						A	1		1	1	1	A	1		1	R	2	m	m	m		1	1	2	2	
	Nagy Mih.			Szab. V.	B. Mih.	A	1		1	1	1	A	1	1	1	1	3	m	m	m	1	1	1	2	2	
						A	1		1	1	1	A	1		1	1	4	m	m	m	1	1	1	2	2	
Elsö.	Nem					A	1		2	1	1	A	1	2	1	1	4	m	m	m	1	1	1	2	2	
						A	1		2	1	1	A	1	2	1	1	4	m	m	m	1	1	1	2	2	
						A	1		1	1	1	A	1	2	1	1	2	m	m	m		1	1	2	2	
	Kis János			Szab. V.	B. Mih.	A	1		1	1	1	A	1	2	1	1	4	m	m	m	1	1	1	2	2	
						A	1		1	1	1	A	1		1	1	4	m	m	m	1	1	1	1	1	
						A	1		1	1	1	A	1	2	1	1	4	m	m	m	1	1	1	1	1	
						A	1		1	1	1	A	1		1	1	4	m	m	m	1	1	1	1	1	
						A	1		2	1	1	A	1	1	1	1	2	m	m	m	1	1	1	2	2	
						A	1		2	1	1	A	1	2	1	1	4	m	m	m		1	1	2	2	
						A	1		1	1	1	A	1	1	1	1	3	m	m	m	1	1	1	2	2	

	Vevek	Kelmely	Hány Ut.	Miszta Vonn	Melyik Var. megjelenik	Melyik Varos vagy Falubul Vale	Miszta Szolt Lyta Szülecek	Hadasse	Kedvezet Szolt a Szemelyek	Vonnak Elhagyva	Vonnak Kaszaghul	Kelet Szolt Kapitulatio	Hadasse Szolt Kapitulatio
Jó Had.	Szücs Mih.	1	30	M.	Bek. V.	Bekes		H	ugy	Nem	Nem	Kat	
V. Had.	Miskocz Jan.	1	36		Jaszkrenyi								
Zász.	Veres János	1	31		Bis. V.	Sarandi		H					
Sz. M.	Nagy Jeren.	1	20			Szalonczai						Lahos	
Tür.	Jakalai Istv.	1	22		Szab. V.	Szalmari							
Borb.	Vacal.												
Sipos	Vacal.												
1. Kap.	Nagy Jeren.	1	36		Szab. V.	Sapi	Veresbz	H	ugy	Nem	Nem	Kat	
	Kollo Pecer	1	46					H				Lahos	
	Balog János	1	28										
	Radvan János	1	30				Szob.	H					
	Szilagyi Andr.	1	40					H					
	Vikas Istvan	1	30				Vonyan	H				Szolg.	
Comm.	Turi Samu	1	20										
	Tolos Mik.	1	30				Debrecz	H				Lahos	
	Pap János	1	28										
	Szenz Istvan	1	20		Bis. V.	Udvari		H					
Becz.	Kelemen Ben.	1	30			Ujfalusi		H					
	Toldi Lász	1	45		Szab. V.	Toldi		H					
	Pap Miska	1	26				Rindszent	H				Kat	
	Sarvari Istv.	1	30		Bis. V.	Zakanyi		H					
	Sarvari Andr.	1	20									Lahos	
Alesz.	Sere Ferko					Sadanyi							
Abs.	Tott Lukacs			Tott	Sarv. V.								
	Szabo Istv.			M.	Szab. V.	Vari							
	Szabo Pál	1	30		Szab. V.	Szobotzlai		H					
	Mogyo Mih.	1	20		Bis. V.	Komadi							
2. Kap.	Vámos Ben.	1	30	M.	Bis. V.	Sakai		H	ugy	Nem	Nem	Kat	
	Kovacs Ben.	1	30		Her. V.	Kürri		H					
	Nagy János	1	40		Bis. V.	Bakonszeg		H				Szolg.	
	Kis Pecz	1	25			Sakai						Lahos	
	Horvat János	1	20					H					
	Nagy János	1	18			Bakonszeg Ujfal.							
	Ladovi János												
	Sarvari Mih.	1	26				Salany						
Comm.	Heresey Pecz	1	26										
	Kövér Mih.	1	40					H					
	Levadi Istv.	1	27				Komad	H					
	Egedi György	1	20		Fejér V.	Sardi							
	Vámos Istvan	1	20		Bis. V.	Salanyi							
	Kispur Istvan	1	20									Szolg.	
	Varga János	1	20			Keresztes		H				Lahos	
	Tenke Istvan	1	21			Tenki							
	Orban Istvan	1	20		Szab. V.	Vickai							

		Miszta Vonn Eszt. Kapitulatio	Hadasse Szolt Kapitulatio	Melyik Varos Varmegyebe	Melyik Varos vagy Falubul Vale	Magyarer Comis. vagy Remunia Pesztelem adtac. Rotze											Magyarer Mindre Rotz								
						Mezes	Kard.	Karab.	Pistoly	Lovag	Lu	Alamat	Nyerg	Pasz.	Pasz.	Pasz.	Pasz.	Dalmas	Dadrag	Kiszony	Salaras	Surlog	Lovas	Lovas	Lovas	Pasz. Vacalok
5. esz.	Nem					A					3	H						4	fin							
						H					3	H						4	fin							
						H					1	H						4	fin							
						A	1		2	1	1	A	1	2	1	1	4	m	m	m		1	1	2	2	
3 esz.						A	1		2	1	1	A	1	2	1	1	4	m	m	m	R	1	1	2	2	
5. esz.	Nem					A	1				1	A	1		1	1	4	m	m	m		1	R	R	R	
						A	1	1	1	1	1	A	1	R	1	1	4	m	m	m	R	1	R	1	1	
						H	1				1	H	1	2	1	1	2	m	m	m		1	R	1	1	
2. esz.						A	1	1		1	1	A	1		1	1	2	m	m	m	R	1	1	1	1	
5. esz.						A	1				1	A	1	2	1	1	2	m	m	m	R	1	R	1	1	
						A	1	1		1	1	A	1		R	R	4	m	m	m		1	R	1	1	
						A	1		2	1	1	A	1	2	1	1	4	m	m	m		1	1	1	1	
						A	1		1	1	1	A	1	R	1	1	4	m	m	m	1	1	1	1	1	
						A	1			1	1	H	1		1	1	4	m	m	m		1	1	1	1	
						A	1			1	1	A	1		1	1	2	m	m	m		1	R	1	1	
2. esz.						A	1	1	2	1	1	A	1	2	1	1	4	m	m	m		1	1	1	1	
5. esz.						H	1		2	1	1	A	1	2	1	1	2	m	m	m		1	1	1	1	
						A	1																			
						A	1	1	2	1	1	A	1	2	1	1	4	m	m	m		1	1	2	2	
						A	1	1		1	1	A	1		1	1	4	m	m	m		1	1	1	1	
						A	1	1	2	1	1	A	1	2	1	1	4	m	m	m		1	1	2	2	
						A	1	1		1	1	A	1		1	R	4	m	m	m		1	R	1	1	
5. esz.	Nem					A	1	1	2	1	1	A	1	2	1	1	4	m	m	m	1	1	1	2	2	
						A	1		1	1	1	A	1		1	1	4	m	m	m		1	R	1	1	
						A	1				1	A	1		R	R	4	m	m	m	1	1	1	2	2	
						A	1		2	1	1	A	1	2	1	R	3	m	m	m		1	R	1	1	
						A	1			1	1	A	1		1	1	2	m	m	m		1	1	1	1	
						A	1			1	1	A	1		1	1	2	m	m	m		1	R	1	1	
						A	1	1		1	1	A	1		1	R	2	m	m	m		1	1	1	1	
						A	1	1	2	1	1	A	1	2	1	1	4	m	m	m		1	1	1	1	
						A	1			1	1	A	1		1	1	2	m	m	m		1	1	1	1	
						A	1			1	1	A	1		1	R	2	m	m	m		1	1	1	1	
						A	1		2	1	1	A	1	2	1	1	4	m	m	m		1	1	1	1	
						A	1		1	1	1	A	1	1	1	1	4	m	m	m		1	1	1	1	
						A	1		2	1	1	A	1	2	1	1	4	m	m	m		1	1	1	1	
						A	1		2	1	1	A	1	2	1	1	4	m	m	m		1	1	1	1	
						A	1		1	1	1	A	1	1	1	1	4	m	m	m		1	1	1	1	

Négy kép a kuruc hadsereg mustrakönyveiből (1706 – 1708)

A leghíresebb békési származású kuruc Pikó Demeter ezredes volt, aki a szabadságharcot megelőző szegénylegény-mozgalom vezérala kja volt, és 1710 végén már ő vezette Károlyi Sándor lovasezredét. 1712. augusztus 15-én IV: Károly címeres nemességet adományozott neki és feleségének.

Pikó Demeter ezredes nemeslevele IV. Károly császártól. Bécs, 1712. augusztus 15. (Magyar Országos Levéltár P. 396. Károlyi család nemzetségi levéltára)

1707. május 17-én, Szerencsen a fejedelem Békés vármegyei főispánná nevezte ki egyik legbensőbb hívét, br. Vay Ádámot. A kinevezés valójában csak egy cím volt, mivel a megye egyetlen lakott helye az ellenség kezén levő Gyula vára volt. Minderre inkább csak azért volt szükség, mivel Vay ekkor Máramaros vármegyét is megkapta, de ott csak főispáni adminisztrátora lehetett, amíg Rákóczi valamelyik fia idővel át nem veszi majd tőle a főispáni széket.

Vajai Vay Ádám (1657–1719) II. Rákóczi Ferenc egyik legbensőbb híve, kuruc szenátor, udvari marsall, jászkun főkapitány, Munkács és Huszt várának főkapitánya, Máramaros vármegye főispáni adminisztrátora és Békés vármegye főispánja (A feltehetően Mányoki Ádám által Danckában festett portré eredetije a Magyar Nemzeti Múzeum Történelmi Képcsarnokában, egy másolata pedig a Vay Ádám Múzeumban található Vaján)

1710 nyarán kezdődött meg. A fejedelem maga adott engedélyt az elmenekült mezőtúriak hazatérésére, Dévaványa lakosságának védelmét pedig az aradi császári parancsnok szavatolta július 9-én. Ekkor tettek kísérletet a hazatérésre városunk lakói is, a visszaköltözés azonban a sarkadi hajdúk ellenállásába ütközött, akik megtiltották azt. Ennek oka az volt, hogy a sarkadi várba szorult kuruc katonaság gazdálkodott a békési határban, és a lakosság hazaköltözése hatalmas területektől fosztotta volna meg őket. Ennek érdekében Rákóczi fejedelemnek és Károlyi Sándor tiszántúli vezénylő generálisnak is írtak, hogy ne engedjék vissza a békésieket.

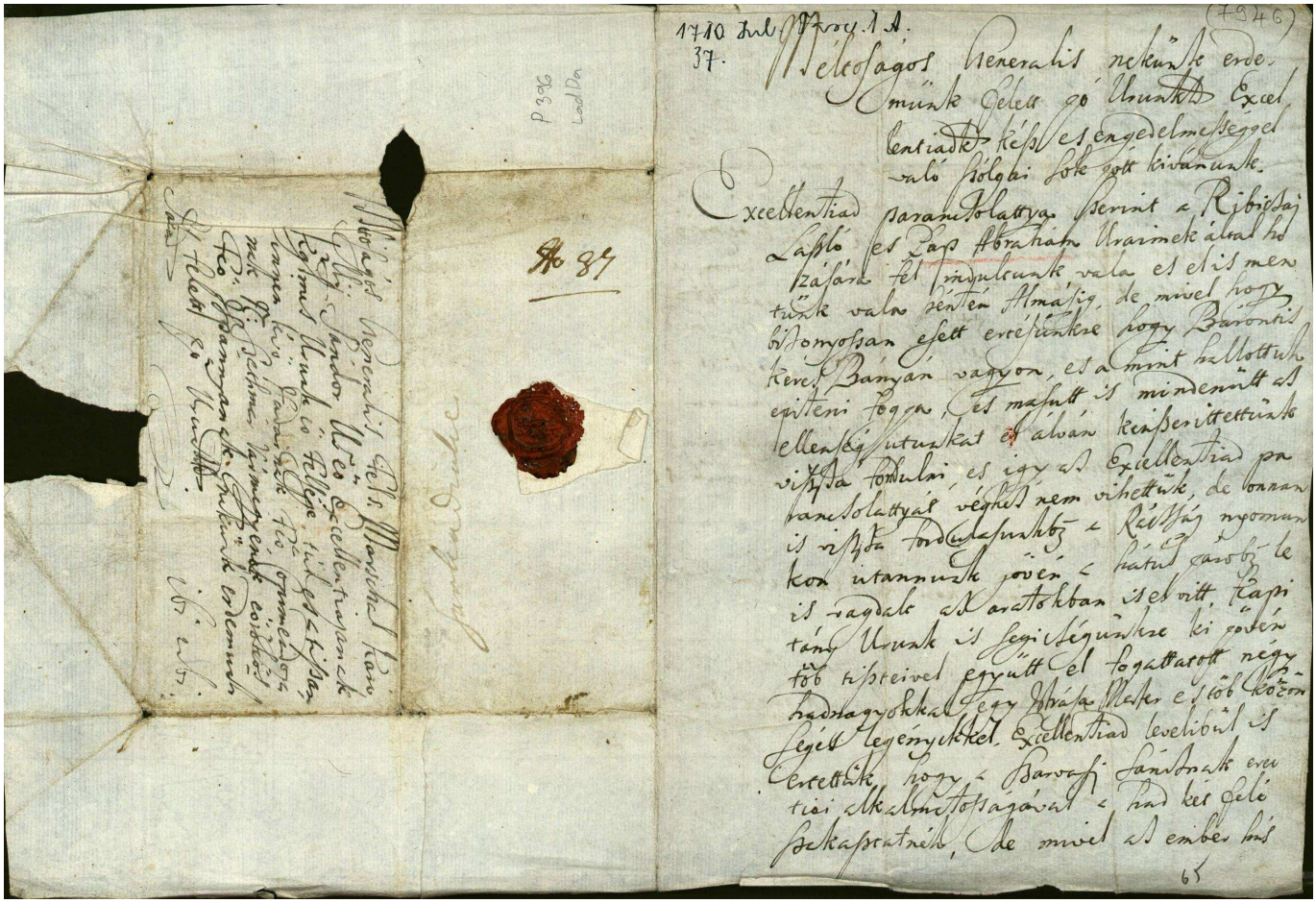

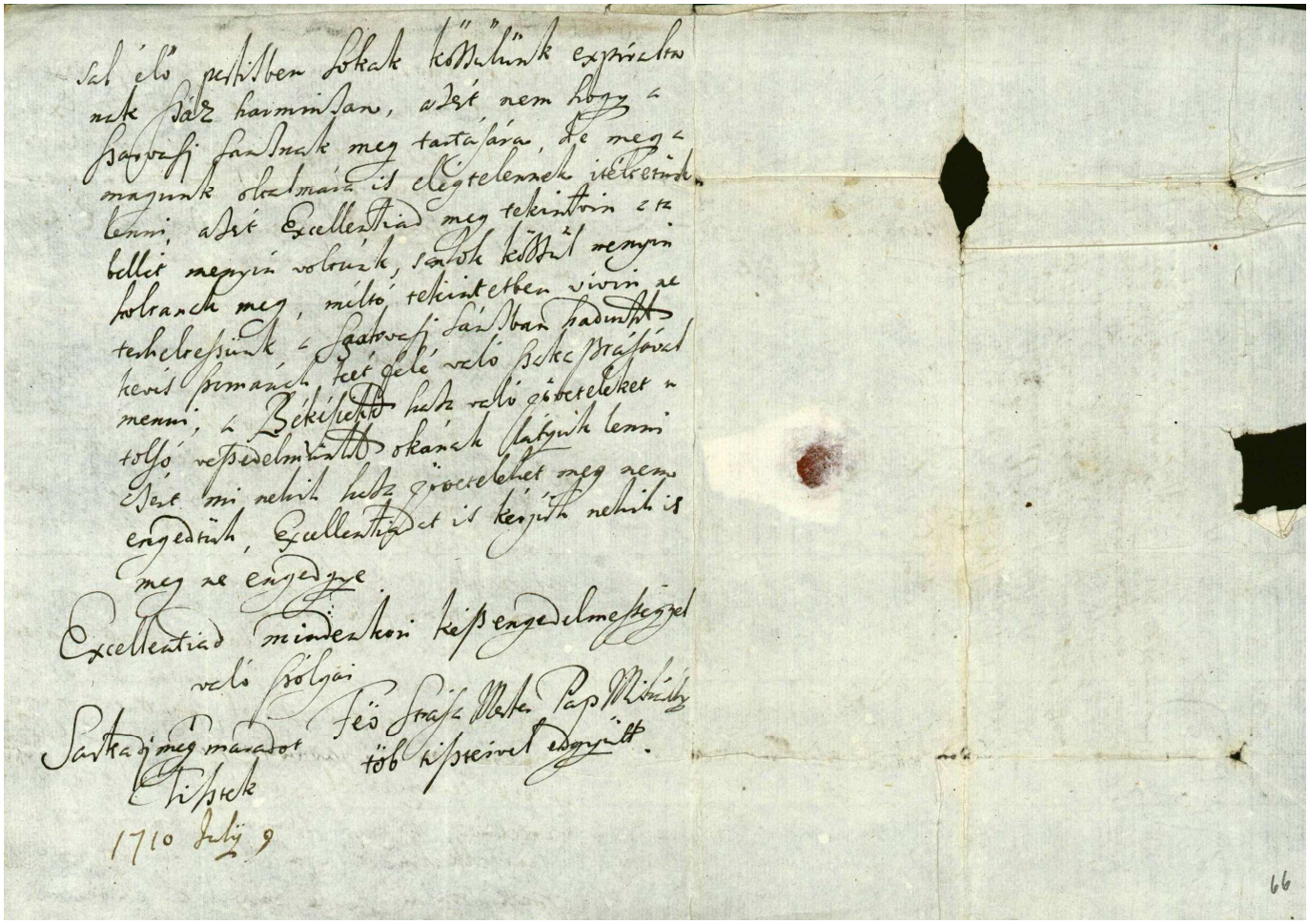

Az első sikertelen hazatérési kísérlet nem szegte kedvét a békésieknek. Néhány hónappal később egyenesen főispánjukhoz, Vay Ádámhoz fordultak, aki novemberben engedélyezte a költözést.

Vay Ádám levele Károlyi Sándornak arról, hogy Rákóczi beleegyezésével engedélyezte a békésiek hazaköltözését. Munkács, 1710. november 22. (Magyar Országos Levéltár P. 396. Károlyi család nemzetségi levéltára)

(9283)

Mikosagos Fü Generalis bizodol
mas jo Uram!

Az Bekesik jöven hozzam hogy Halasz
Peter Uram hasa Kalasokot Impe-
diallya, jelentettem ezekh allapat
tyokat Urunk eö Felsegenek is
ugylatom eö Felsege nem illentarto
hasa Kalasokban. Mindazaltal Ngod
rendelesivel, ellenkezo dolog ne esek
Ngodh is jelentem, hanem ollyas hadi
Consideratioj vadnak Ngodh meltes-
tassek Urunk eö Felsegenek meg
irni. Zjalvan Ngot Wen oltelma-
ban Ngot maradok mig elek

Igaz hoteles Kossaja.

Vaj Adam

Munkacs 22 9bris 1710

234

1710. december 9-én Eduard de Wilson aradi császári parancsnok a békési lakosok által vette Károlyi Sándor generális és Szoboszlay Sámuel sarkadi kapitány leveleit

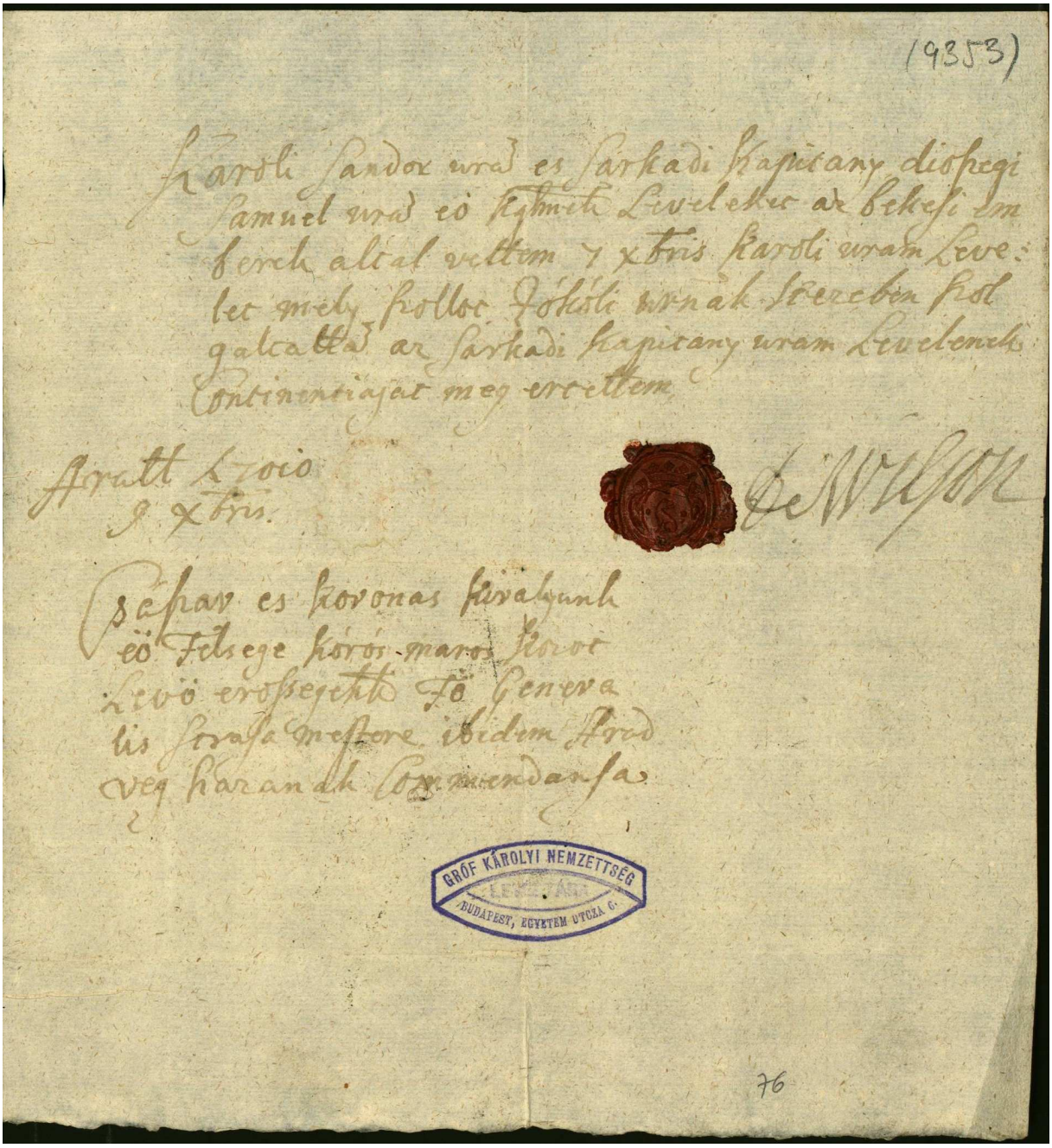

1710 karácsonyán Kárándy Mihály kuruc ezredes többször említést tesz levelében a már otthon tartózkodó békésiekről

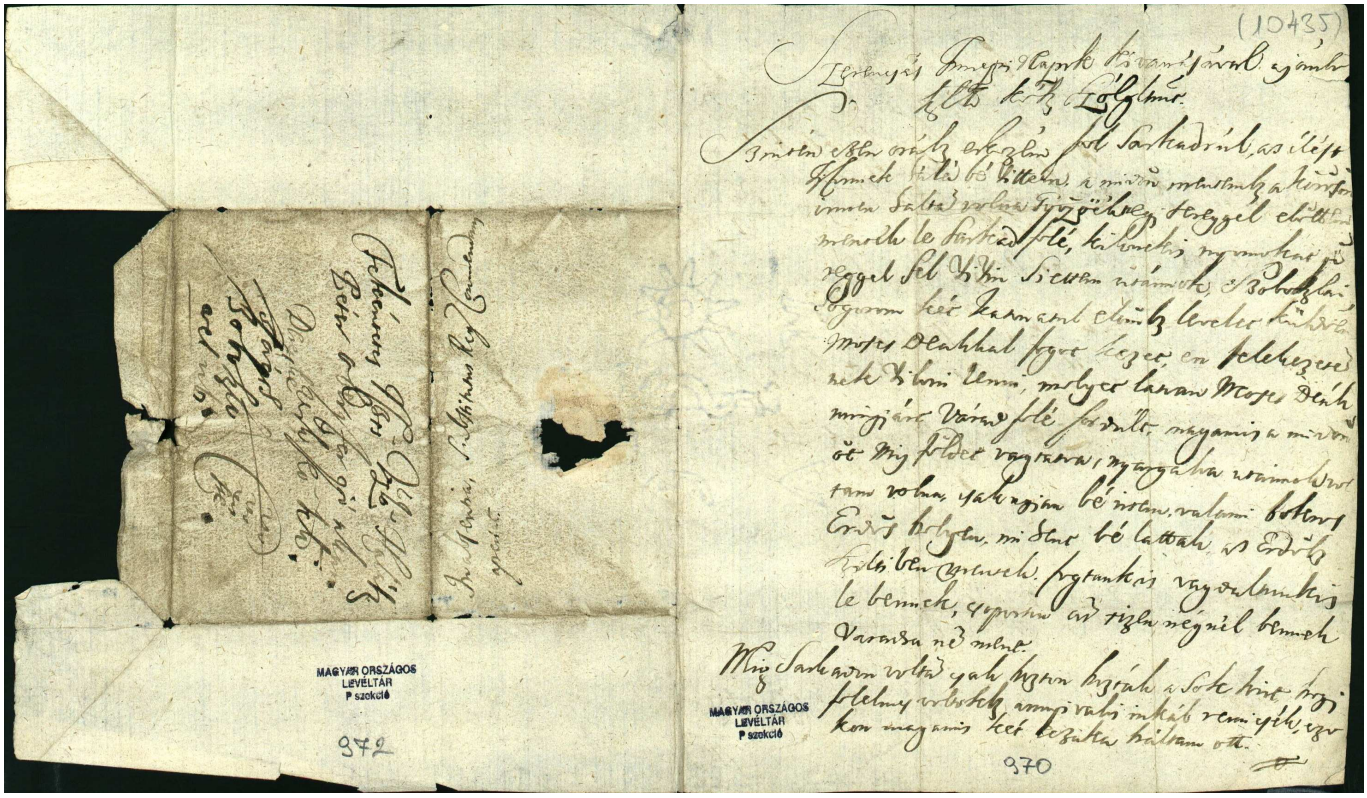
MAGYAR ORSZÁGOS LEVÉLTÁR P szekció

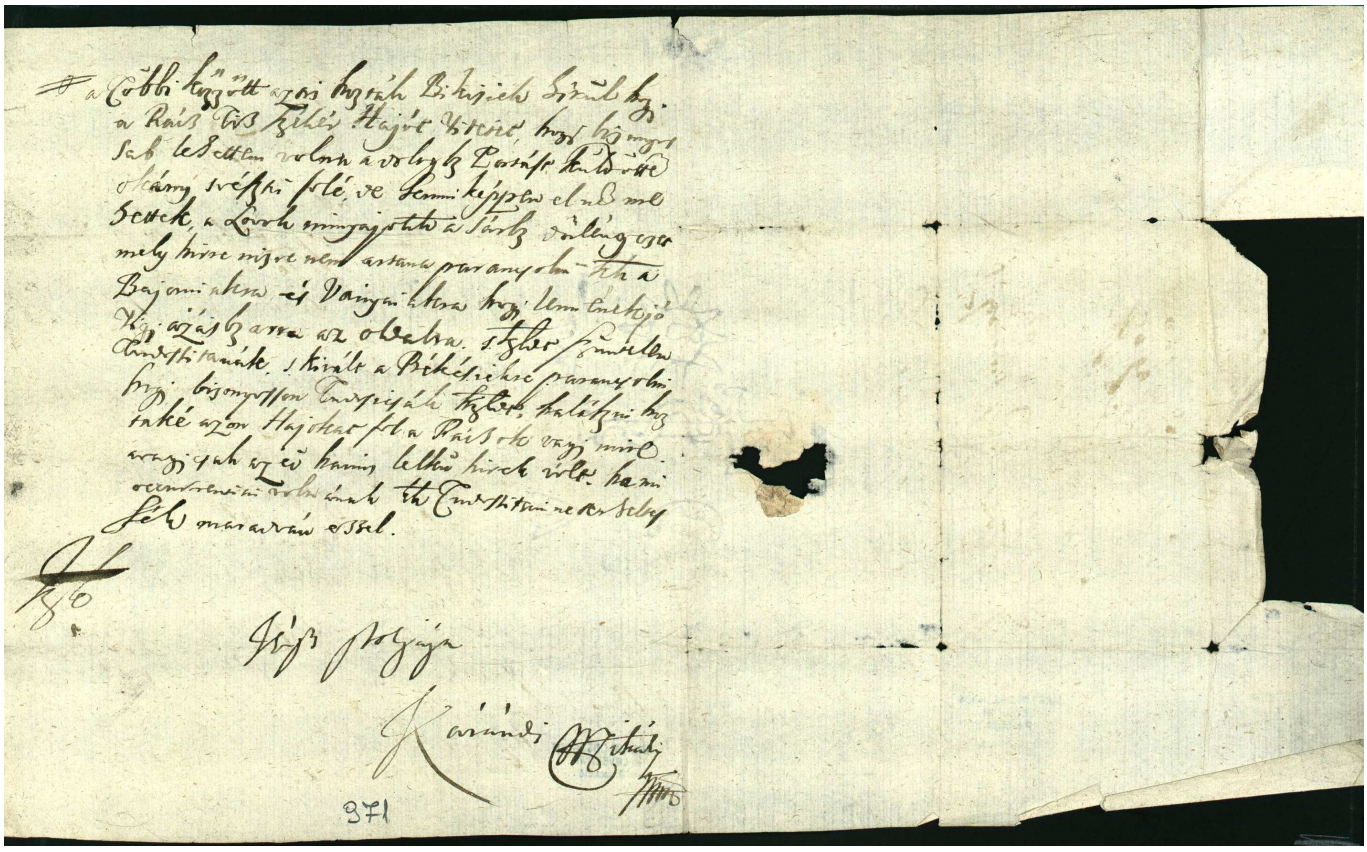

Képek a hazaköltöző békési lakosokról

Polgár

Kis András
Pikó Miklós
Faragó János
Faragó Pál
Farkas György
Tánczos István
Vallanyi András

Michall Meszaros
Stephanus Vonyza

Beskesinum

Andreas Kis
Nicolaus Riko
Stephanus Tanczos
Andreas Vallangi
Georgius Farkas
Calus Farago
Johannes Farago

Vangasinum

Michall Kelemon

Dobozinum

Michall Borsos

Orsidinum

Stephanus Fielep

Inclyto Cottum Estriensem Korosinum

Martin Riskai
Michall Mohras
Stephanus Batog
Johanes Pap
Stephanus Korossi
Nicolaus Ziganij

Egyek

Gellén Mihály 1712

Kovács Mihály 1710

Mocsi (Mucsi) Mihály 1710

Ibrány

Dohányos Jakab 1712

Konkoly György 1712

Tamás János 1712

Sas István 1718

Bakó Mihály 1717

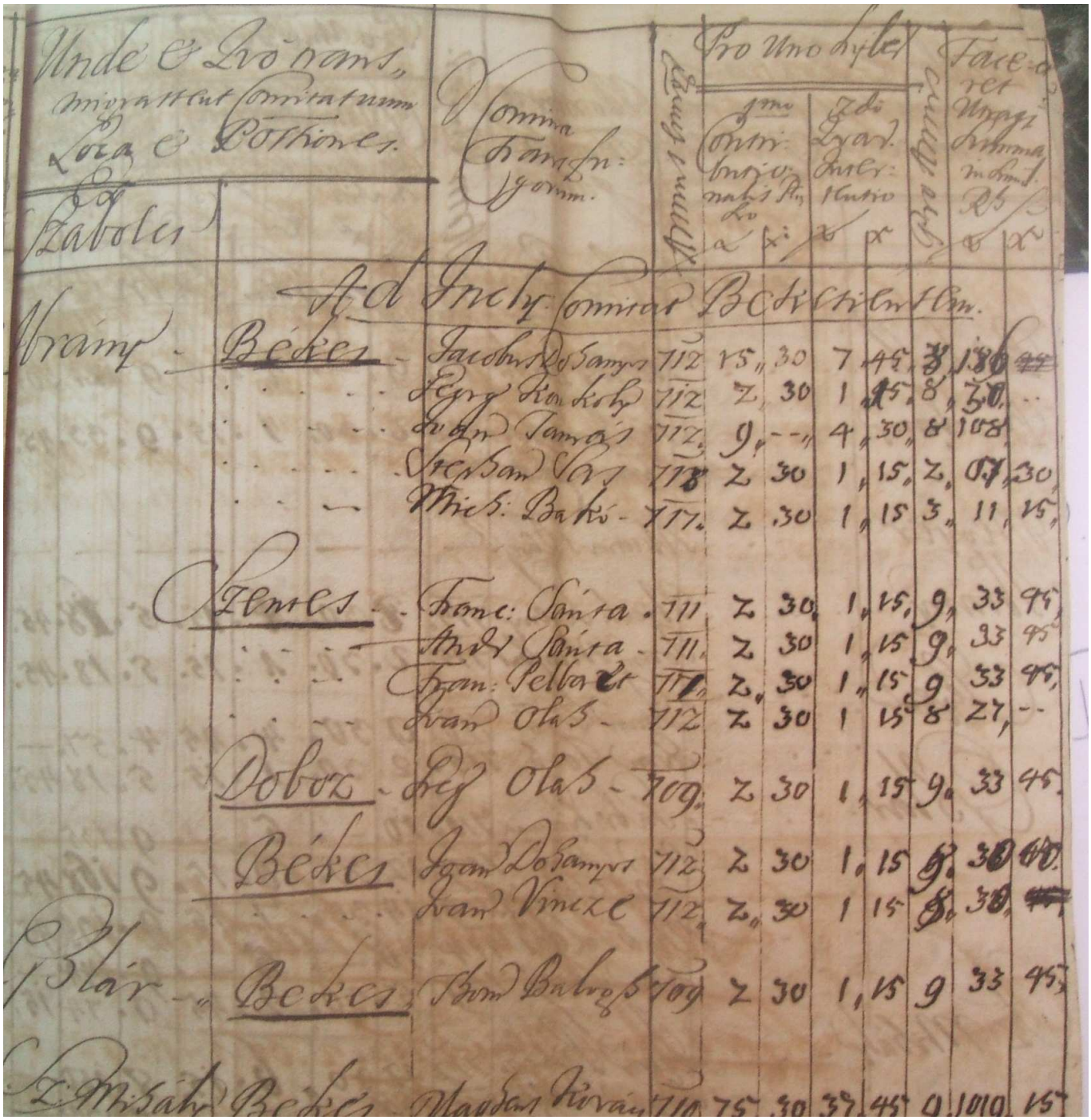

Szentmihály

Kovács Mátyás 1710

Kovács Gergely 1710

Ábrahám György 1710

Szilágyi János 1710

Török István 1710

Marton István 1710

Szűts János 1709

Csóka János 1709

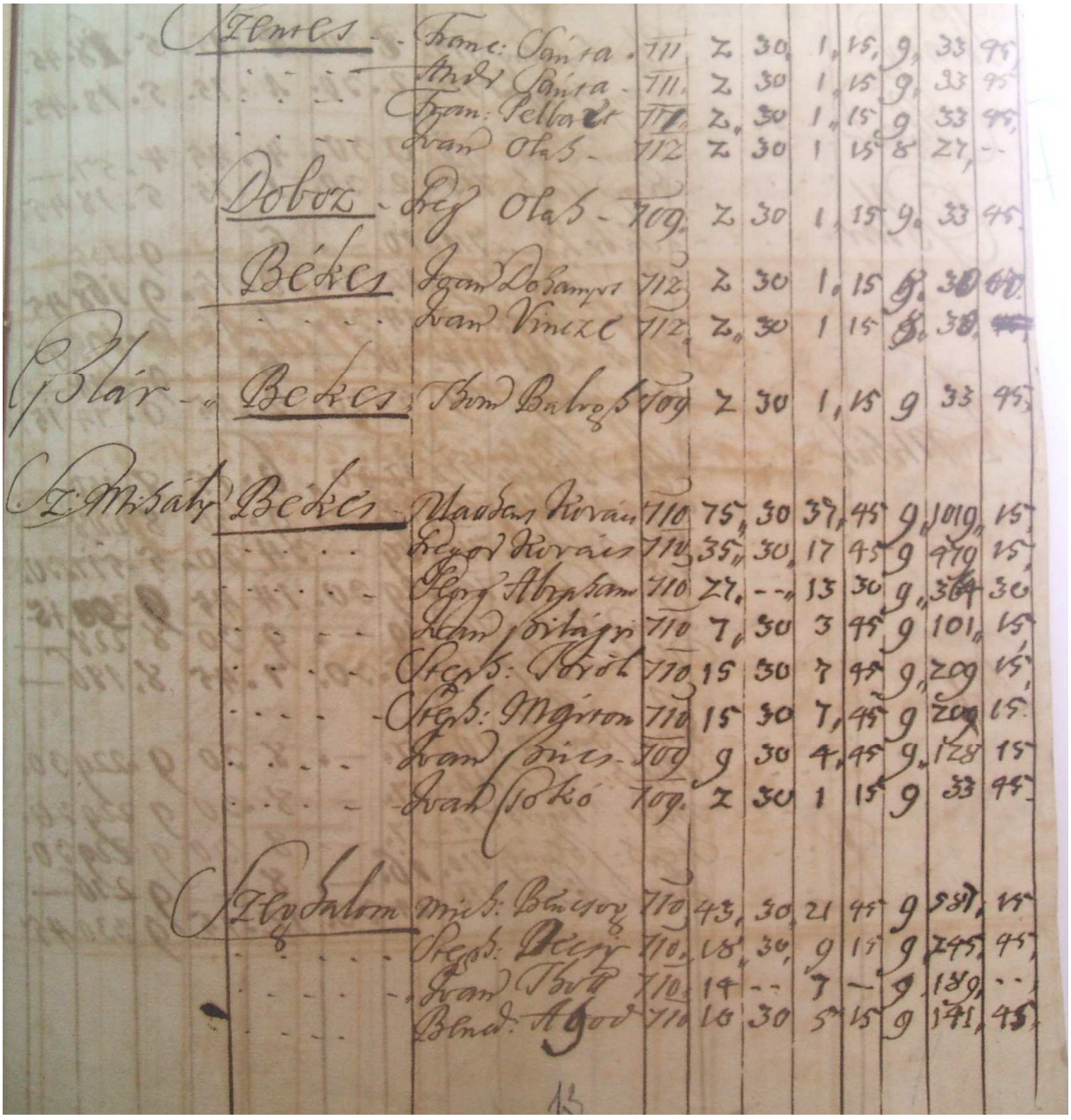

Polgár

Faragó János

Pikó András

Uszöghi Péter

Pikó János

Vizessi János

Tiszacsege

Gyaraki István 1708

Bodnár János 1708

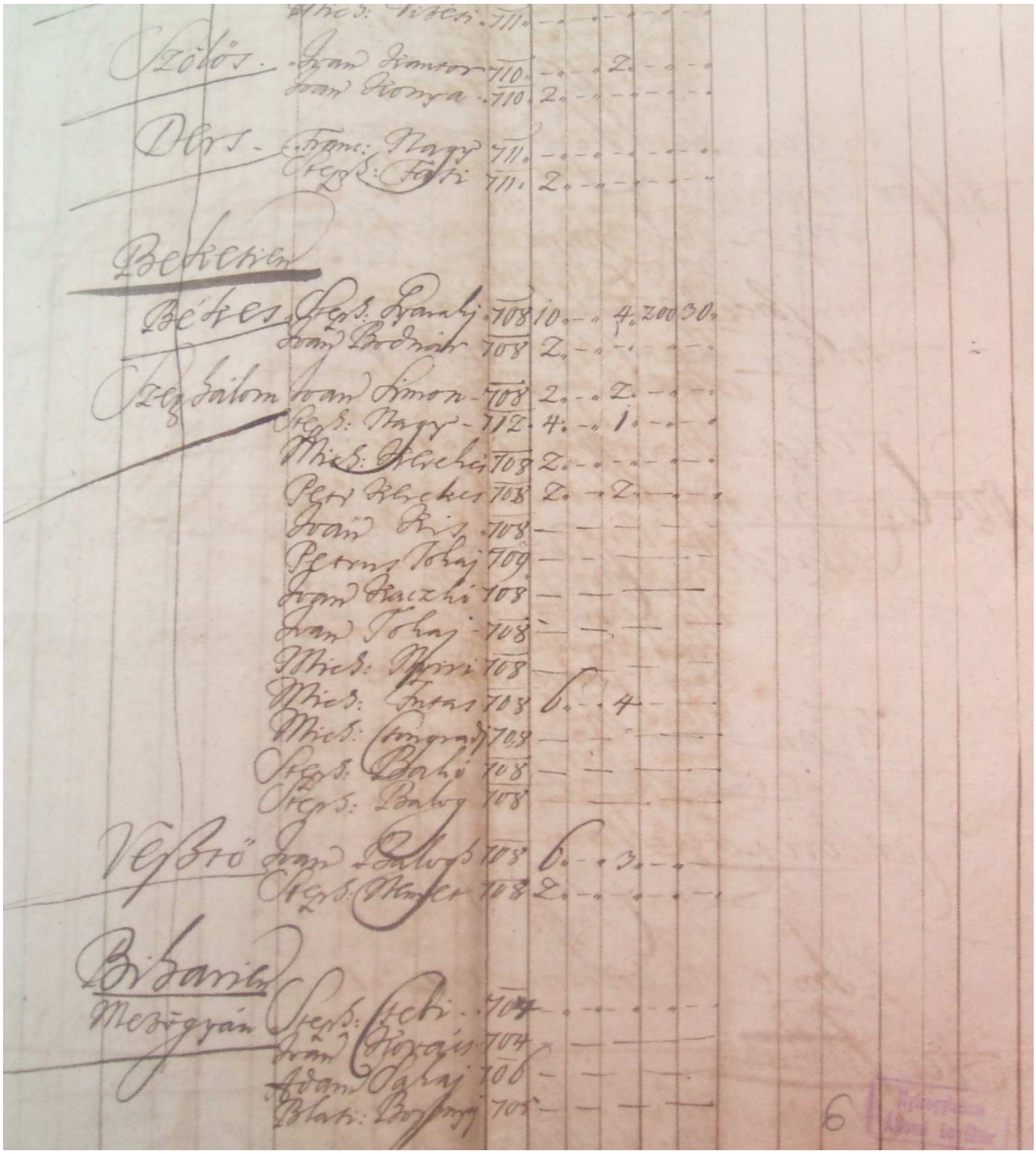

Szentmihály

Kovács János 1712

Tokai János 1712

Dobi János 1712

Topa György 1712

Kovács Mihály 1712

Bosvaj (?) István 1712

Toldi György 1712

Szabó Mihály 1712

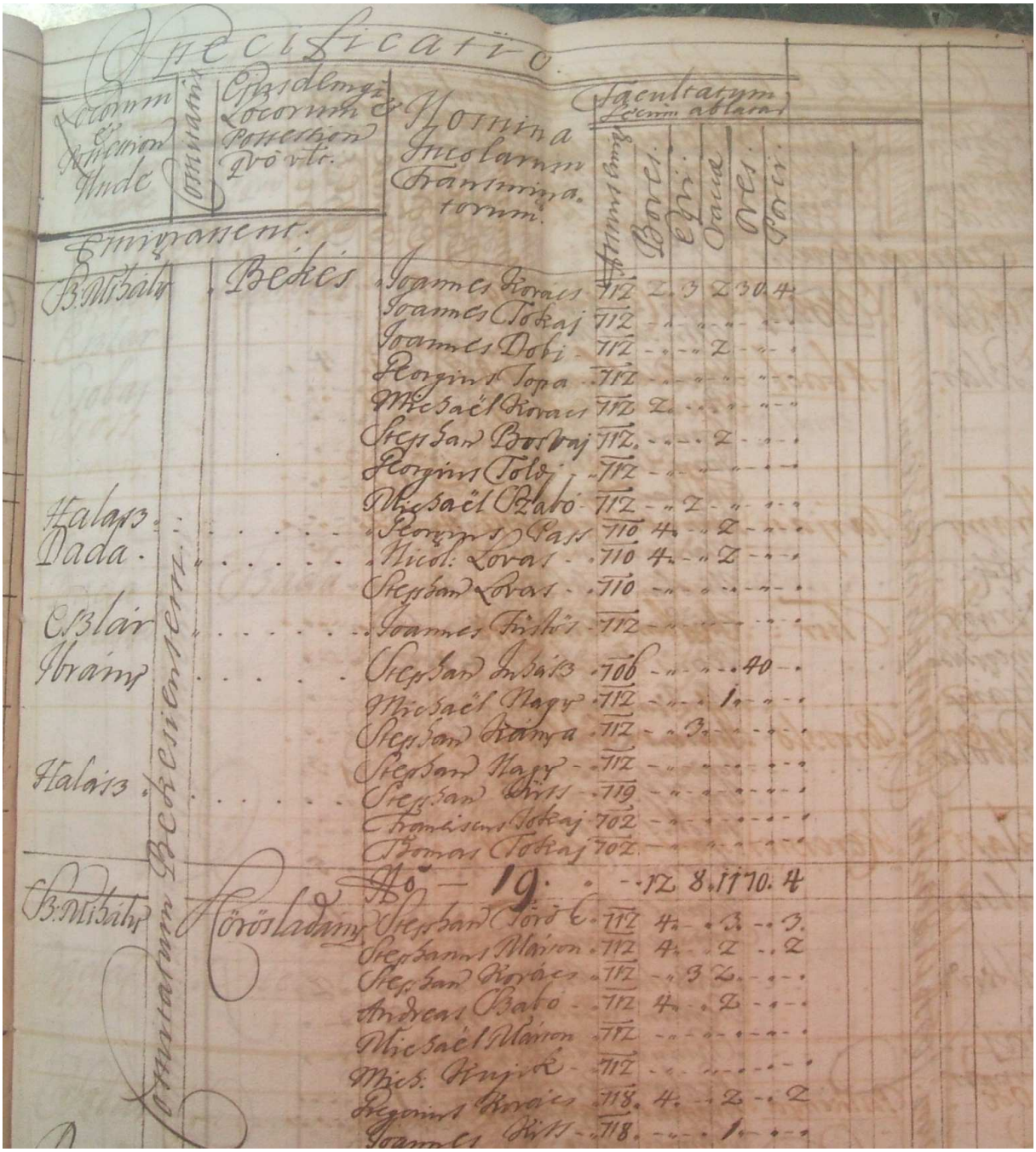

Specificatio.

Locorum & Nominum Inde	Comitatus	Ejusdem Locorum Possessiones Prövte.	Nomina Incolarum Examinatorum.	Examinatum Locum ablatus	Sacramentum	Ova	Oves	Porci
Examinatum Beközlemény.								
B. Mislata	Békés		Joannes Kovacs	712	2	3	2	30 4
			Joannes Tokaj	712	-	-	-	- -
			Joannes Dobi	712	-	-	2	- -
			Regin. Sopa	712	-	-	-	- -
			Mich. Kovacs	712	2	-	-	- -
			Stephan Borbaj	712	-	-	2	- -
			Regin. Tolvaj	712	-	-	-	- -
			Mich. Szabo	712	-	2	-	- -
Halasz			Regin. Kass	710	4	-	2	- -
Dada			Nicol. Kovacs	710	4	-	2	- -
			Stephan Kovacs	710	-	-	-	- -
Csiklair			Joannes Fiskori	712	-	-	-	- -
Ibrany			Stephan Ivanka	706	-	-	-	40 -
			Mich. Nagy	712	-	-	1	- -
			Stephan Kanya	712	-	3	-	- -
			Stephan Nagy	712	-	-	-	- -
Halasz			Stephan Kiss	719	-	-	-	- -
			Franciscus Tokaj	702	-	-	-	- -
			Thomas Tokaj	702	-	-	-	- -
			Ad — 19.		-	12	8	11 70 4
B. Mislata	Körösladany		Stephan Török	712	4	-	3	- 3
			Stephanus Marton	712	4	-	2	- 2
			Stephan Kovacs	712	-	3	2	- -
			Andreas Szabo	712	4	-	2	- -
			Mich. Marton	712	-	-	-	- -
			Mich. Kujvik	712	-	-	-	- -
			Regin. Kovacs	718	4	-	2	- 2
			Joannes Kiss	718	-	-	1	- -

Hajdúnánás

Magyar István, őslakos, az ősszel Békésre költözött

Lovász Ferenc, őslakos, az ősszel ugyanabba a faluba ment (az ősszel Békésre költözött)

Csarnai Tamás, a szabadságharc alatt jött, 7 évig lakott itt, a tavasszal Békésre költözött

Özvegy Szél Péterné, a szabadságharc előtt jött, mintegy 22 évig lakott itt, Békésre költözött

Turbucz István, a szabadságharc alatt jött, 7 éven át lakott itt, (az ősszel) Békésre költözött

Somogyi István, a szabadságharc előtt jött, mintegy 24 éven át lakott itt, Békésre költözött

Hatházi András, a szabadságharc előtt jött, mintegy 22 éven át lakott itt, az ősszel Békésre költözött

Szűcs Mihály, a szabadságharc előtt jött, mintegy 24 (22) éven át lakott itt, az ősszel Békésre költözött

Mészáros Pál, a szabadságharc előtt jött, mintegy 22 éven át lakott itt, az ősszel Békésre költözött

Eökrös István, a szabadságharc előtt jött, mintegy 20 éven át élt itt, Békésre költözött

Hőgye Mihály, őslakos, az ősszel Békésre költözött

Hajdú György, a szabadságharc előtt jött, mintegy 26 éven át lakott itt, a télen Békésre költözött

Hajdú Péter, a fenti fivére, mintegy 22 éven át lakott itt, a télen Békésre költözött

Máthé György, a felkelés előtt jött, mintegy 20 éven át lakott itt, (az ősszel) Békésre költözött

Hagymási János a felkelés előtt jött, mintegy 20 éven át lakott itt, az ősszel Békésre költözött

Kun Miklós, a szabadságharc előtt jött, mintegy 22 éven át lakott itt, a télen Békésre költözött

Székely János, a szabadságharc előtt jött, mintegy 16 éven át lakott itt, az ősszel Békésre költözött

Özvegy Kéki Gergelyné, őslakos, az ősszel (télen) Békésre költözött

Taricska Ferenc, őslakos, az ősszel Békésre költözött

Nagy Mihály, a felkelés alatt jött, 4 éven át lakott itt, az ősszel Békésre költözött

Szűcs Miklós, a felkelés előtt jött, mintegy 22 éven át lakott itt, az ősszel Békésre költözött

Özvegy Kis Jánosné, a szabadságharc előtt jött, mintegy 20 éven át lakott itt, az ősszel Békésre költözött

Oláh István, őslakos, Békésre költözött

Kürti János, a szabadságharc alatt jött, 2 éven át lakott itt, az ősszel Békésre költözött

A Békés városába költözött lakosok teljes száma: 24

Lucas Török. Venit huc in revolutione. habitavit per 6. Aõs. migravit hyeme Ujvárosinum.

Steph. Szegedi. Venit huc in revolutione. habitavit per 2. Aõs. Vere migravit Nádudvarinum.

Joan. Szabó. Venit huc in revolutione. habitavit per 4. Aõs. migravit Autumno Csegeinum.

Steph. Vékony. Venit huc in revolutione habitavitque per 5. Aõs. hyeme migravit Nádudvarinum.

Summa in Cottum Szabolcsensem se se recipientium 13

Steph. Magyar Filius Patriae Autumno migravit Békesinum

Franc. Lovász. Filius Patriae Autumno migravit in Locum eundem.

Thomas Csarnai Venit huc in revolutione habitavit per 7. Aõs. Autumnõ migravit Békesinum.

Vidua Petri Szél. Venit huc ante revolutionem habitavit circ. 22. Aõs. migravit vere Békésinum.

Steph. Turbucz. Venit huc ante revolutionem. habitavit per 7. Aõs. Vere migravit Békésinum.

Steph. Somogyi Venit huc ante revolutionem. habitavit circiter 24. Aõs. migr. vere Békésinum.

Andr. Hatházi Venit huc ante revolutionem. habitavit circiter 22. Aõs. migravit Autumnõ Békesinum.

Mich. Szűcs Venit huc ante revolutionem. habitavit 24. Aõs. migravit Autumno Békésinum.

2333

Paulus Meßáros. Venit ante revolutionem. habitavit circiter 22os Aõs. migravit Autumno Békésinum.

Steph. Eökös. Venit huc ante revolutionem. habitavit 20. Aõs. migravit vere Békésinum.

Michaël Högye. Patriæ Filius migravit Autumno Békésinum.

Georg. Hajdú Venit huc ante revolutionem. habitavit circiter 22os Aõs. hyeme migravit Békésinum.

Georgius Máthé. Venit huc ante revolutionem. habitavit circiter 20. Aõs. vere migravit Békésinum.

Petrus Hajdú Frater præcedentis. habitavit circiter 22os Aõs. Hyeme ivit Békésinum.

Joan. Hagymási. Venit huc ante revolutionem. habitavit circiter 20. Aõs. migravit Autumno Békésinum.

Nicolaus Kun Venit huc ante revolutionem habitavit circiter 22os Aõs. migravit hyeme Békésinum.

Joan. Székely. Venit huc ante revolutionem habitavit circiter 16 Aõs. migravit Autumno Békésinum.

Vidua Gregorii Kéki Filia Patriæ migravit Autumnõ Békésinum.

Franc. Tarieská. Fil. patriæ Autumnõ Békés migravit.

234 Mich. Nagy. Venit huc ante revolutionem. habitavit 4. Aõs. migravit Autumnõ Békésinum.

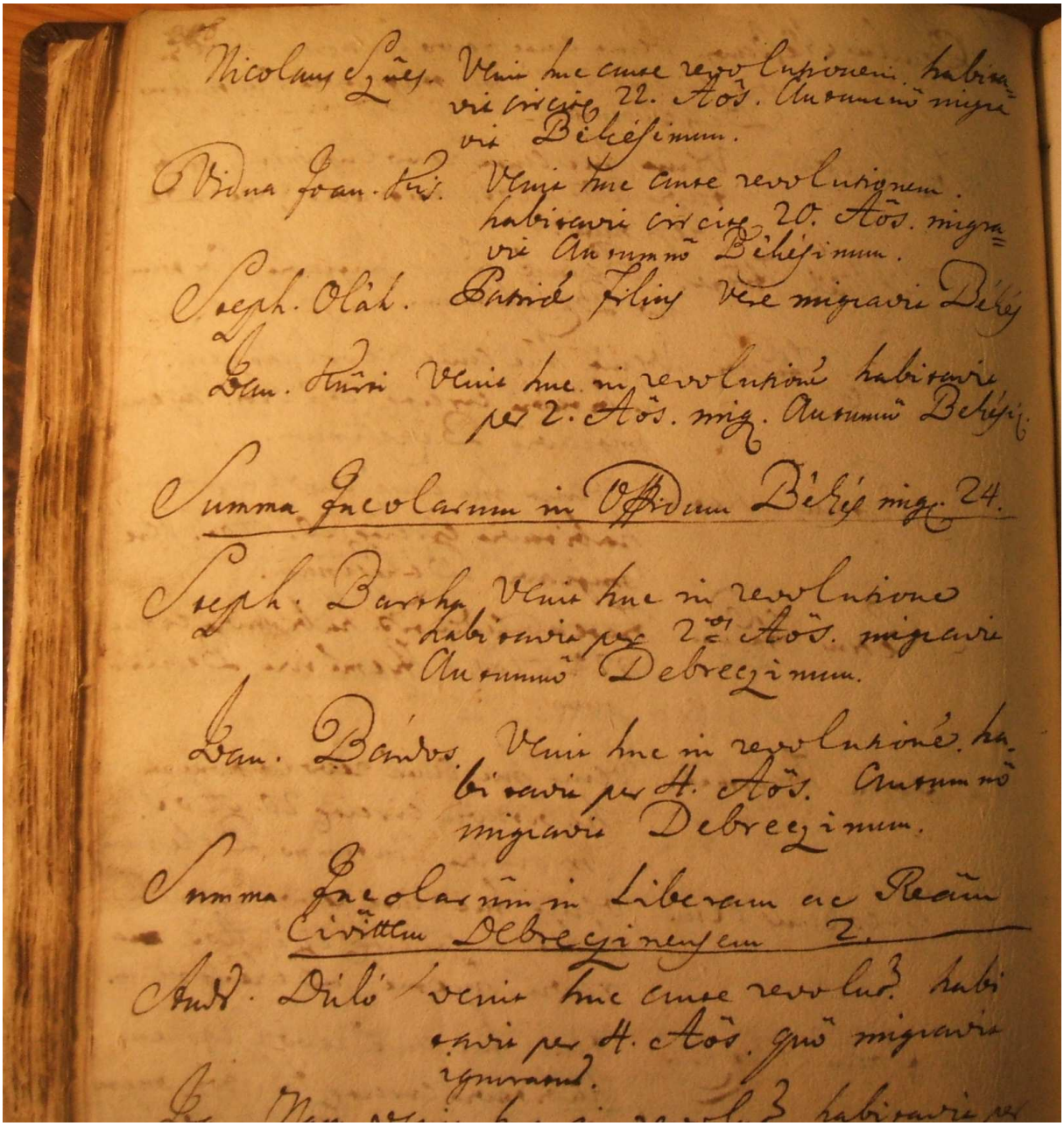

A város sosem maradt lelki támasz nélkül. Az első bujdosás során az 1670–1701-ig szolgáló Bölcskei Mihály volt a békési református egyház prédikátora, akit Békési András akadémikus követett 1702-ben. Békési 1700–1701-ben, két éven át Franequerában tanult Campegius Vitringa alatt. A békésiek tehát az ő vezetésével tértek haza a majd' hét esztendeig tartó második bujdosásból.

Békési után, 1711–1716 között Kabai Dániel lett városunk lelkipásztora, aki – Rácz Károly egyháztörténész szavai szerint – „1711. december 29-én jegyezte be nevét saját kezűleg, mint békési lelkész, az egyházmegye e célra rendelt anyakönyvébe."

Karácsonyi János történetíró az 1896-ban megjelent monográfiájában mutatta be a város pecsétnyomóját, mely a helybeliek elbeszélése szerint 1711-ben, a hazaköltözés után készült. A pecsét felirata:

NEMES BIKIS VAROSSA PETSÉTI

Annyi biztos, a 17. század második felében – még 1686-ban is! – egy „SIGILLUM OPPIDI BÉKÉS ANNO 1616.” köriratú pecsétet használtak városunkban.